Lietas arhīva Nr. K69-0373-21/19
ECLI:LV:KURT:2021:0304.11380023320.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū 2021.gada 4.martā

Kurzemes rajona tiesa,
tiesnese Ilze Apse,
izskatīja rakstveida procesā krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un 262.panta ceturtās daļas.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ izdarīja transportlīdzekļa zādzību.

Būdams sodīts par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, nedzēstas sodāmības laikā, 2020.gada 22.maijā ap plkst.3.00, rīkojoties mantkārīgā nolūkā, ar mērķi prettiesiski iegūt svešu mantu, atrodoties savā dzīves vietā adrese/, Nosaukums ", būdams alkohola ietekmē, /pers. A/, pēc kopīgas alkoholisko dzērienu lietošanas, izmantoja brīvu piekļūšanas iespēju un, laikā, kamēr transportlīdzekļa īpašnieks /pers. B/ gulēja savas automašīnas salonā, izvilka no viņa apģērba kabatas automašīnas atslēgas, un slepeni nolaupīja tur stāvēšanai novietoto, /pers. B/ piederošo transportlīdzekli – automašīnu TL marka/, ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, 14000 EUR vērtībā un aizbrauca ar to prom.

Tā ar zādzību /pers. A/ nodarīja cietušajam /pers. B/ mantisku kaitējumu 14000 *euro* apmērā.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā.

/pers. A/, būdams persona, kas vada transportlīdzekli alkohola ietekmē, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, tā rezultātā nodarot cietušajam smagu miesas bojājumu.

Būdams sodīts par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, nedzēstas sodāmības laikā, 2020.gada 22.maijā ap plkst.4.30, piedaloties ceļu satiksmē kā transportlīdzekļa vadītājs un, ārpus apdzīvotas vietas, adrese/, pa ceļu Nosaukums /, virzienā no adrese/, vadot uz /pers. B/ vārda reģistrēto automobili–vieglo automašīnu TL marka/, ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, /pers. A/ pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmās un trešās daļu prasības, proti, būdams ceļu satiksmes dalībnieks neizpildīja šā likuma, Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, un nerīkojās tā, lai neradītu satiksmei bīstamas situācijas un nenodarītu zaudējumus, Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas 1.punkta b)pakšpunktā noteikto aizliegumu vadīt transportlīdzekli transportlīdzekļa vadītājam, kuram mehānisko transportlīdzekļu vadīšanas stāžs nepārsniedz divus gadus, ja alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 0,2 promiles, 2015.gada 2.jūnija Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu Nr.279 „Ceļu satiksmes noteikumi" *(turpmāk tekstā CSN)* 25.4.punkta prasības – braucot ar mehānisko transportlīdzekli, kura konstrukcijā paredzētas drošības jostas, nevest pasažierus, kuri nav piesprādzējušies.

Vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, ar alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 1,49 un 1,56 promiles, braucot ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, vedot tā salonā pasažierus /pers. B/ un /pers. C/, kuri nebija piesprādzējušies, jo alkohola ietekmes dēļ gulēja un par šo braucienu nebija informēti, /pers. A/ nespēja izpildīt nepieciešamās darbības automašīnas drošai vadīšanai, aizmiga pie automobiļa stūres, ceļa 39.kilometrā nobrauca no ceļa braucamās daļas un avarēja, viņa vadītajai automašīnai ietriecoties balķu kaudzē un apgāžoties.

/pers. A/ pieļautie ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi bija cēloniskā sakarā ar sekām – ceļu satiksmes negadījuma rezultātā cietušajam automašīnas pasažierim /pers. C/ tika nodarīts smags miesas bojājums, kas bīstams dzīvībai, proti, mugurkaula kakla 2.skriemeļa ķermeņa lūzums.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta ceturtajā daļā.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta 1.[1]daļu, kur noteikts, ka krimināllietas, kas nodotas tiesai paātrinātā procesa kārtībā vai izskatīšanai bez pierādījumu pārbaudes, pirmās instances tiesa var izskatīt rakstveida procesā, krimināllieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

/pers. A/ sevi par vainīgu viņam izvirzītajā apsūdzībā atzinis pilnībā, nav apstrīdējis noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskos apstākļus un kvalifikāciju, izteicis lūgumu neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, viņam nav iebildumu pret lietas izskatīšanu rakstveida procesā (*lietas 183.lapa)*.

Prokurors viedoklī par /pers. A/ piemērojamo soda veidu un mēru norādījis, ka nav iebildumu pret krimināllietas izskatīšanu rakstveida procesā. Lūdz tiesu /pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu bez mantas konfiskācijas. Atzīt par vainīgu Krimināllikuma 262.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem, sodus daļēji saskaitot, galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. A/ noteikt brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem, bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem, piedzīt no /pers. A/ par labu cietušajam /pers. B/ nodarīto kaitējumu 17518 EUR, piedzīt no /pers. A/ procesuālos izdevumus 112,84 EUR. Attiecībā par cietušā /pers. C/ pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju prokurors izteicis viedokli, ka šis pieteikums atstājams bez izskatīšanas, savukārt cietušā /pers. C/ morālā kaitējuma kompensācijas pieteikums 2500 EUR apmierināms daļēji – 500 EUR apmērā. Lietiskos pierādījumus pēc sprieduma stāšanās spēkā iznīcināt (*lietas 200.-201., 221.lapa*).

Cietušais/pers. B/ pirmstiesas izmeklēšanas laikā pieteicis kaitējuma kompensāciju, 16368 EUR – mantiskā kaitējuma kompensāciju, ko veido nozagtās automašīnas vērtība, atlīdzība juristam, avārijā sasistā mobilā telefona vērtība un ārstēšanās izdevumi, un morālā kaitējuma kompensāciju 2000 EUR (*lietas 124.-125.lapa*).

No lietas materiāliem redzams, cietušais /pers. B/ juridiskās palīdzības sniedzējam samaksājis 1200 EUR (*lietas 218., 219.lapa*), savukārt apsūdzētais /pers. A/ atlīdzinājis cietušajam /pers. B/ 850 EUR (*lietas 129.lapa*).

Cietušā/pers. B/ juridiskās palīdzības sniedzējs zvērināts advokāts Andris Mucenieks iesniedzis pievienošanai lietas materiāliem 2021.gada 16.februāra Sauszemes transportlīdzekļu tehniskā eksperta Valsts amatpersona./ slēdzienu, par automašīnas zaudējumu kopsummu 14489,37 EUR

(*lietas 204.,206.-214.lapa*).

Cietušais/pers. B/ sniedzis paskaidrojumu, ka piekrīt lietas izskatīšanai rakstveida procesā, norādījis, ka no pirmstiesas izmeklēšanas laikā pieteiktās materiālā un morālā kaitējuma kompensācijas 18368 EUR apsūdzētais atlīdzinājis 850 EUR. Morālās kompensācijas piedziņu pamatojis ar to, ka ievērojis likumu, nesēdies reibumā pie stūres, bet devies gulēt savā automašīnā, paļaujoties uz to, ka viņa automašīnu neviens nelietos, ar to netiks veiktas prettiesiskas darbības un tā netiks sabojāta, bet apsūdzētā rīcības dēļ cietušā ģimene ilgstoši palikusi bez automašīnas, kas apgrūtinājis bērna nogādāšanu bērnudārzā un sadzīvisku jautājumu risināšanu (iepirkšanās, ārsta apmeklēšana), jo dzīvojot laukos un, lai nokļūtu līdz bērnudārzam, tuvākajam veikalam, ārstiem, viņam ir jāmēro 12 km dienā. Cietušais izjutis pazemojumu, lūdzoties radiem un kaimiņiem aizdot automašīnu un skaidroties, ka pats nav lietojis alkoholu, lai varētu nogādāt ģimenes locekļus (meitu, dzīvesbiedri, māti - II grupas invalīdi) viņiem nepieciešamās vietās, ilgstoši izjutis stresu kārtojot dokumentus par automašīnas bojājumiem, kā arī ilgstoši bijis trauksmes stāvoklī, domājot, kā iegūt naudu, lai iegādātos citu automašīnu. Norādījis, ka automašīna ģimenei nav greznuma priekšmets, bet ikdienā nepieciešams pārvietošanās līdzeklis, pārdzīvojumi radušies apsūdzētā vainas dēļ un tie nebūtu, ja apsūdzētais nebūtu viņam nozadzis automašīnu. Uzskata, ka pieprasītā morālā kompensācija 2000 EUR par automašīnas zādzību ir atbilstoša un samērīga ar apsūdzētā veikto noziedzīgo nodarījumu un tā sekām (*lietas 216.-217.lapa*).

Cietušais/pers. C/ iesniedzis kompensācijas pieteikumu, lūdz piedzīt slimnīcas izdevumus 168 EUR, kompensāciju par sasisto telefonu 125 EUR, degvielas izdevumus 25 EUR, kompensācijus par konsultāciju pie ārsta 4 EUR un morālā kaitējuma kompensāciju 2500 EUR (*lietas 199.lapa*).

Pārbaudot krimināllietas materiālus, tiesa atzīst par pilnībā pierādītu, ka /pers. A/ izdarīja transportlīdzekļa zādzību, kā arī, būdams persona, kas vada transportlīdzekli alkohola ietekmē, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, tā rezultātā nodarot cietušajam smagu miesas bojājumu, un viņa darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un 262.panta ceturtās daļas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu tiesa nolēma pierādījumu pārbaudi neizdarīt, ņemot vērā, ka apsūdzētais atzinis savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā un tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta trešo daļu pierādījumu analīze un uzskaitījums attiecībā uz noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju spriedumā netiek norādīti.

Nosakot sodu apsūdzētajam, tiesa ņem vērā Krimināllikuma 35. un 46.pantā definēto soda mērķi un soda noteikšanas vispārīgos principus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu, Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā un Krimināllikuma 262.panta ceturtajā daļā paredzētie noziedzīgie nodarījumi klasificējami kā smagi noziegumi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli atzīstama vaļsirdīga atzīšanās un izdarītā nožēlošana.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu apsūdzētā /pers. A/ atbildību pastiprina apstāklis, ka izdarītie noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, savukārt, saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu apsūdzētā /pers. A/ atbildību pastiprina Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšana alkohola ietekmē.

Pārbaudot /pers. A/personu raksturojošos datus, noskaidrots, ka apsūdzētais ir bezdarbnieks, viņa apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns, iepriekš septiņas reizes tiesāts, sodāmība nav dzēsta, pēdējā gada laikā vienu reizi saukts pie administratīvās atbildības (*lietas 7.-10.lapa un dati no Tiesu informācijas sistēmas)*.

Krimināllikuma 175.panta trešās daļas sankcijā paredzēts brīvības atņemšanas sods uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Krimināllikuma 262.panta ceturtās daļas sankcijā paredzēts brīvības atņemšanas sods uz laiku no trim līdz desmit gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz desmit gadiem.

Ņemot vērā /pers. A/ personību, to, ka viņš agrāk tiesāts, sodāmība nav dzēsta, nav izdarījis attiecīgus secinājumus priekš sevis, nav labojies, apsūdzētajam sods nosakāms reālas brīvības atņemšanas veidā. Tiesa atzīst, ka apsūdzētais savas intereses nostādījis augstāk par sabiedrības interesēm, apdraudējis citas personas īpašumu un veselību, kā arī radījis apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai, kas norāda uz viņa attieksmi pret citu personu interesēm un satiksmes drošību. Apsūdzētais, būdams alkohola ietekmē prettiesiski nolaupīja svešu mantu – automašīnu, pēc tam ar to piedalījās ceļu satiksmē, kā rezultātā izraisīja avāriju ar smagām sekām. /pers. A/ rīcība, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, ir bijusi bezatbildīga, bez apsūdzētā automašīnā atradās vēl divas personas, kuras tika pakļautas riskam, to veselība un dzīvība tika apdraudēta, kā arī apdraudēti tika pārējie satiksmes dalībnieki, tādējādi apsūdzētais ar savu rīcību ignorēja citu sabiedrības locekļu tiesības droši piedalīties ceļu satiksmē un tiesa to vērtē ka rupju ceļu satiksmes regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu, kā rezultātā cietušajam nodarīts smags miesas bojājums, tāpēc /pers. A/ nav pieļaujams tuvākajā laikā piedalīties ceļu satiksmē un viņam ir piemērojams inkriminētā panta sankcijā paredzētais brīvības atņemšanas sods ar obligāto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana.

Nosakot konkrētu brīvības atņemšanas termiņu, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī noziedzīgo nodarījumu raksturu. Tajā pašā laikā tiesa uzskata, ka nav nepieciešama ilgstoša apsūdzētā izolācija no sabiedrības, lai pēc iespējas drīzākā laikā viņam dotu iespēju atgriezties brīvībā, laboties un atlīdzināt zaudējumus.

Neatkarīgi no sankcijas veida tiesai visos gadījumos, lemjot par piespriežamā soda veidu un mēru, jāizvērtē nepieciešamība un lietderība sodīt vainīgās personas ar brīvības atņemšanu. Pie soda noteikšanas humānisma princips, kas ir viens no soda noteikšanas ētiskajiem principiem, prezumē cietušā, sabiedrības, valsts interešu ievērošanu no vienas puses un apsūdzētā interešu ievērošanu no otras puses. Krimināsodam jābūt tādam, kas sekmē noziedzīgu nodarījumu veicinošo faktoru novēršanu. Soda bardzība bieži vien nav pietiekama, lai persona apzināti atteiktos no jaunu noziegumu izdarīšanas. Konkrētajā gadījumā tiesa secina, ka ilgstoša atrašanās brīvības atņemšanas vietās nemainīs apsūdzētā /pers. A/ attieksmi pret dzīvi. Izpratni par nepieciešamību dzīvot likumpaklausīgu dzīvi apsūdzētajam var veidot vienīgi ilgstošs un rūpīgs uz /pers. A/ sociālo adaptāciju un resocializāciju orientēts attiecīgo dienestu darbs, kas palīdzētu apsūdzētajam pašam saprast savas problēmas un iemācīties tās risināt.

Ņemot vērā apsūdzētajam konfiskācijai pakļaujamas mantas neesamību, tiesa uzskata, ka mantas konfiskācija, kā to paredz Krimināllikuma 175.panta trešās daļas sankcija, /pers. A/ nav piemērojama.

Pie soda noteikšanas tiesa ņem vērā, ka /pers. A/ ir izmantojis savas Kriminālprocesa 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaužas vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, taču minētais apstāklis nav atzīstams par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta izpratnē.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus daļā par kaitējuma kompensācijām, tiesa, vadoties no judikatūras atzīst, ka kaitējuma kompensācijas apmierināmas daļēji. Tiesa atzīst par iespējamu piedzīt no apsūdzētā mantiskā kaitējuma atlīdzību 1200 EUR /pers. B/ /pers. B/, ko veido juridiskās palīdzības pakalpojumi.

Izvērtējusi kaitējuma kompensācijas pieteikumu attiecībā par zaudējumiem, kas /pers. B/ radušies automašīnas zādzības rezultātā, tiesa ņem vērā, ka cietušajam nozieguma izdarīšanas brīdī attiecībā uz automašīnu TL marka/, valsts reģistrācijas numura zīme /reģistrācijas numurs/, bija spēkā KASKO apdrošināšanas polise, kā cietušais to norādījis procesa virzītājam (*lietas 35.-36.lapa*), tiesas rīcībā nav informācijas vai cietušais ir griezies pie apdrošinātāja. Kā arī tiesa ņem vērā pēdējo tiesu praksi attiecībā par kaitējuma kompensācijām saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem ceļu satiksmē.

Izvērtējot kompensācijas pieteikumus, tiesa neapšauba, ka ar /pers. A/ rīcību cietušajiem /pers. B/ un /pers. C/ nodarīts morāls aizskārums, kas cietušajiem radījis pārdzīvojuma un pazemojuma sajūtas, cietušie ir bijuši spiesti atkāpties no sava ikdienas ritma sakarā ar ceļu satiksmes negadījumu.

Līdzšinējā tiesu praksē tiesas, izskatot cietušā kompensācijas pieteikumus par Krimināllikuma 260.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma rezultātā personai un mantai nodarītu zaudējumu atlīdzību, pārsvarā ir izlēmušas kompensācijas pieteikumu pēc būtības un noteikušas kompensāciju cietušajam, piedzenot to no vainīgā, ievērojot judikatūrā pausto atzinumu, ka kriminālprocesā, izlemjot jautājumu par radītā kaitējuma (kā materiālā, tā nemateriālā) atlīdzināšanu, jāņem vērā izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, aprēķinātā, bet vēl neizmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, kā arī iespējamā apdrošināšanas atlīdzība neatkarīgi no tā, vai cietusī persona ir vai nav paspējusi iesniegt iesniegumu par apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu vai vispār nevēlas to darīt (*sk. Augstākās tiesas 2009.gada 13.janvāra lēmums lietā Nr.SKK23/2009*).

2014.gada 17.jūnijā ir pieņemti jauni Noteikumi Nr.340, kas stājās spēkā 2014.gada 11.jūlijā. Noteikumos Nr.340 ir palielināts iespējamās apdrošināšanas atlīdzības apmērs.

Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā atzīts, ka Savienības likumdevējs pastāvīgi ir izvirzījis un stiprinājis mērķi aizsargāt negadījumos cietušos pret transportlīdzekļu izraisītiem zaudējumiem (*Eiropas Savienības Tiesas 2018.gada 15.novembra sprieduma lietā „BTA Baltic Insurance Company", C- 648/17, ECLI:EU:C:2018:917, 32.-33.punkts*).

Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 21.janvāra nolēmumā Nr.SKK-1/2020 atzīts, ka ir grozāma iepriekšējā tiesu prakse, kas noteica, ka kriminālprocesā tiesām, izlemjot jautājumu par cietušajam radītā nemateriālā zaudējuma atlīdzināšanu, kompensācijas pieteikums šajā daļā jebkurā gadījumā jāizlemj pēc būtības un jānosaka kompensācija, turklāt to nosakot, jāņem vērā izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, aprēķinātā, bet vēl neizmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, kā arī iespējamā apdrošināšanas atlīdzība neatkarīgi no tā, vai cietusī persona ir vai nav iesniegusi prasījumu par apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu un, vai vēlas to darīt.

Senāts atzinis, ka:

1) kaitējuma kompensācijas saņemšanas kārtības regulējums cietušajiem, kas par tādiem atzīti noziedzīgajā nodarījumā, kas saistīts ar ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu (Krimināllikuma 260.pants), būtiski atšķiras no vispārējās Kriminālprocesa likumā noteiktās kārtības, jo šajos gadījumos kaitējuma kompensācijas veidu, apmēru un saņemšanas kārtību regulē arī speciālais likums (OCTA likums) un saskaņā ar to izdoti Ministru kabineta noteikumi,

2) OCTA likuma 15.pants attiecas gan uz personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem, gan nemateriālajiem zaudējumiem,

3) kriminālprocesā no vainīgā var tikt piedzīti tie zaudējumi, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu, vai kuri pārsniedz OCTA likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos noteikto apdrošinātāja atbildības limitu. Pārējos gadījumos kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā nenoteic.

Saskaņā ar OCTA likuma 2.pantu šā likuma mērķis ir aizsargāt ceļu satiksmes negadījumos cietušo trešo personu intereses un reglamentēt tiesiskās attiecības starp transportlīdzekļu īpašniekiem, tiesīgajiem lietotājiem un apdrošinātājiem sakarā ar transportlīdzekļu īpašnieku un tiesīgo lietotāju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu. Atbilstoši šā likuma 3.panta pirmajā daļā noteiktajam, obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai.

OCTA likuma 15.panta pirmā daļa noteic, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs (ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda) sedz zaudējumus, nepārsniedzot noteikto apdrošinātāja atbildības limitu.

Minētā panta otrā daļa paredz, ka zaudējumus, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar šo likumu vai kuri pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, trešā persona ir tiesīga pieprasīt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

No minētajām normām izriet, ja vien zaudējumi nav tādi, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar šo likumu, un, ja zaudējumu summa nepārsniedz likumā noteikto apdrošinātāja atlīdzības limitu, tie primāri būtu jāsedz apdrošinātājam vai Transportlīdzekļu apdrošināšanas birojam.

Minētais atbilst arī Eiropas Savienības tiesas judikatūrai, kur atzīts, ka cietušajiem katrā ziņā kompensāciju izmaksā vai nu apdrošinātājs saskaņā ar šim nolūkam noslēgtu līgumu, vai arī Otrās direktīvas 1.panta 4.punktā minētā iestāde gadījumā, ja nav ticis izpildīts pienākums apdrošināt negadījumā iesaistīto transportlīdzekli vai, ja šis transportlīdzeklis nav ticis identificēts (*Eiropas Savienības Tiesas 2018.gada 4.septembra sprieduma lietā „Juliana", C 80/17, ECLI:EU:C:2018:661, 47.punkts*).

Turklāt, lai gan obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai, iespēja cietušajam saņemt kompensāciju no apdrošinātāja, nevis vainīgās personas ir labvēlīga ne tikai vainīgajai personai, kuras civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta, bet arī cietušajam, jo zaudējumu piedziņa no vainīgās personas, nevis no apdrošinātāja, var būt apgrūtināta, ņemot vērā iespējamo vainīgās personas maksātspēju, piedziņas procesa sarežģītību un ilgumu.

Atbilstoši OCTA likuma 19.panta ceturtajai daļai, ja trešā persona uzskata, ka tai nodarītie zaudējumi, kas minēti šā panta pirmajā un otrajā daļā, naudas izteiksmē ir lielāki nekā atbilstoši šā panta trešajai daļai aprēķinātā apdrošināšanas atlīdzība, tai ir tiesības vērsties pie apdrošinātāja vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja (ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda) ar lūgumu pārskatīt pieņemto lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību.

Arī saskaņā ar Noteikumu Nr.340 4.punktu, ja trešā persona nepiekrīt aprēķinātajam apdrošināšanas atlīdzības apmēram, tai ir tiesības, iesniedzot pamatojumu, vērsties pie apdrošinātāja vai Transportlīdzekļu apdrošināšanas biroja ar lūgumu pārskatīt pieņemto lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību.

Savukārt OCTA likuma 15.panta otrā daļa noteic, ka zaudējumus, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar šo likumu vai kuri pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, trešā persona ir tiesīga pieprasīt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Minētā tiesiskā regulējuma skaidrojumu ir sniegusi Kurzemes apgabaltiesa 2020.gada 6.augusta spriedumā lietā Nr.11380045017, norādot, ka tikai tad, ja cietušais ir lūdzis pārskatīt pieņemto lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību un cietušā pieprasītie zaudējumi netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu vai pārsniedz noteikto apdrošinātāja atbildības limitu, cietušajam ir tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, tai skaitā, arī Kriminālprocesa likuma noteiktajā kārtībā no apsūdzētā.

Sakarā ar minēto, tiesa atzīst, ka kaitējuma kompensācijas nosakāmas tikai daļā par juridiskās palīdzības pakalpojumiem, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.panta otro daļu pārējā daļā kaitējuma kompensācijas cietušajiem kriminālprocesā nav nosakāmas, saglabājot tiesības kaitējuma atlīdzināšanai vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā.

Kriminālprocesā ir procesuālie izdevumi 112,48 EUR par automašīnas TL marka/ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/, transportēšanu (*lietas 23., 24.lapa*), kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu, piedzenami no apsūdzētā /pers. A/.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu, 528.panta pirmās daļas 9.punktu un 529.panta pirmās daļas 2.punktu procesuālo izdevumu un kaitējuma kompensācijas labprātīgai nomaksai /pers. A/ nosakāms 30 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

/pers. A/ piemēroti drošības līdzekļi – pieteikšanās noteiktā laikā policijas iestādē un aizliegums izbraukt no valsts (*lietas 119., 121.lapa*), kas, lai nodrošinātu sprieduma izpildi, atstājami līdz spriedums stājas spēkā.

Rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem izlemjama saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumiem – nomazgājums vakumtaimerī no automašīnas stūres rata ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169784, nomazgājums no automašīnas ātruma pārslēga sviras

konteinerī ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169785, drošības spilvens no automašīnas TL marka/ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ stūres rata, iepakojumā ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169786, smaržu pēda no automašīnas vadītāja krēsla sēžamās daļas iepakojumā ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169787 – iznīcināmi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) mēnešiem.

/pers. A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta ceturtajā daļā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem un 1 (vienu) mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un trešo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības daļēji saskaitīt piespriestos sodus un galīgo sodu /pers. A/ noteikt brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem un 2 (diviem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

Drošības līdzekļus – pieteikšanos noteiktā laikā policijas iestādē un aizliegumu izbraukt no valsts – /pers. A/ atstāt līdz spriedums stājas spēkā.

Piedzīt no /pers. A/ par labu /pers. B/ mantiskā kaitējuma kompensāciju 1200 EUR (viens tūkstotis divi simti *euro*). Nosakot, ka mantiskā kaitējuma kompensācija maksājama /pers. B/ kontā konta Nr./, pārējā daļā kaitējuma kompensācijas nenoteikt.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij procesuālos izdevumus, kas saistīti ar automašīnas transportēšanu 112,84 EUR (viens simts divpadsmit *euro* 84 *centi*), maksājuma uzdevumā norādot – saņēmējs: Nodrošinājuma valsts aģentūra, reģistrācijas Nr.90009112024, saņēmēja banka: Valsts kase, TRELLV22, norēķinu konts: LV86TREL2140651020000, maksājuma mērķis – procesuālie izdevumi krimināllietā Nr.11380023320.

Procesuālo izdevumu un materiālā kaitējuma kompensācijas nomaksas labprātīgai izpildei noteikt 30 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot, ka samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Kurzemes rajona tiesā.

Lietiskos pierādījumus – nomazgājumu vakumtaimerī no automašīnas stūres rata ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169784, nomazgājumu no automašīnas ātruma pārslēga sviras konteinerī ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169785, drošības spilvenu no automašīnas TL marka/ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ stūres rata iepakojumā ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169786, smaržu pēdu no automašīnas vadītāja krēsla sēžamās daļas iepakojumā ar drošības uzlīmi Nr.A18-0169787 – iznīcināt.

Spriedumu daļā par sodu, kompensāciju vai sakarā ar procesuāliem pārkāpumiem var pārsūdzēt 10 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese I.Apse